

Eslingenu atkal pieskandinās latviešu dziesma

LAURA PUTĀNE

Eslingenas Dziesmu svētkiem jau ir pieteikušies vairāki simti dalībnieku no 23 mākslinieciskajām kopām un 10 Eiropas valstīm, tostarp arī mākslinieciskās grupas no Latvijas. Mājaslapā www.esslingen2017.de pieejama visai aktuāla informācija, iespējams jau neklātienē iepazīties ar svētku norises vietu, kā arī svētku programmu.

Par lielu panākumu minams Eslingenas pašvaldības atbalsts latviešu svētku rīkošanai – vācu partneri ir devuši piekrišanu svētku gājiena norisei cauri pilsētai, tāpat pašvaldība devusi atļauju svētku dalībnieku izmitināšanai skolu sporta zālēs, līdzīgi kā tas notiek Dziesmu svētkos Latvijā. Šis ir ļoti nozīmīgs solis, jo dos iespēju svētku dalībniekiem atrasties pašā notikumu centrā un izbaudīt ik svētku mirkli un pašas Eslingenas burvību.

Svētki tiks atklāti ar dievkalpojumu, un tūlīt pēc tam dalībnieki dosies svētku gājienā cauri pilsētai. Par šīs dienas kulmināciju minama latviešu dziesmuspēle "Eslingena", kuŗu iestudē aktieri un dziedātāji no astoņām Eiropas valstīm. Izrādes režisors ir Jānis Mūrnieks no Latvijas, vokālā pedagoge – Ilze Atardo.

Otrajā dienā uz kopkoncertu aicinās gan deļotāji, gan dziedātāji, bet vakarā, kā jau tas latviešiem pieņemts, – svētku balles.

Atsaucieties, eslingenieši!

Pošoties uz Eslingenas lielajiem svētkiem (15. – 18. jūnijs šai gadā), redakcija aicina Jūs ikvienu, kam dzīves ceļi saistījušies ar "mazo Latviju", iesūtīt savas atmiņas un fotogrāfijas par Eslingenas bēgļu nometnes laiku. Mudiniet to darīt arī savus tālāka likteņbiedrus – atstāsim vēsturei savas piezīmes, stāstus, izjūtas, vēlējumus!

Gaidām Jūsu sūtījumus pēc adreses – Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, e-pasts: redakcija@laiks.us un redakcija@brivalatvija.lv

Jūsu redakcija

Trešā diena atvēlota folklorai, vienlaikus ieskandinot strauji tuvojošos vasaras Saulgriežus.

"Lai piepilda Eslingenu cilvēki tautastērpos, lai vienojamies gājienā pa ielām, kur tūkstošiem latviešu kāju spēruši, un ieskatāmiem skolu pagalmos, kur latviešu bērni skolā gājuši! Lai satiekamies un vienojamies kopīgā dziesmā un deļā! Lai sajūtam savu spēku, un savu piederību un savu vienreizību!" Svētku rīkotāji

aicina deļotājus, dziedātājus un folkloristus no Eiropas, kā arī Kanadas, Austrālijas un Amerikas pieteikt savu dalību un sarīkot plašus satikšanās kultūras svētkus atkal pēc 70 gadiem Eslingēnā!

Svētku logo autore ir Bergenā dzīvojošā latvieti, divu bērnu mamma, tautasdeļu kopas "Pērkonkalns" vadītāja, kā arī viena no radošās apdrukas darbnīcas *Ting Print* veidotājām – Zane Babre. Autore skaidro, ka logo veidots

Svētku rīkotāja – Latviešu kultūras biedrības *Saime* priekšsēde Laura Putāne un viņas vietniece Karina Ciglere 27. janvāra rītā piedalījās Latvijas sabiedriskās televīzijas – LTV1 informatīvajā raidījumā *Rīta Panorāma*, kuŗā stāstīja par Eslingenas svētkiem un iespējām tajos piedalīties – gan kā dalībniekiem, gan skatītājiem.

kā divu atšķirīgu, bet tajā pašā laikā līdzīgu laiku apvienojums – 1947. gads un mūsdienas.

"Daudz kas kopš pirmajiem svētkiem Eslingēnā ir stipri mainījies, taču ir kaut kas tāds, kas latvieti nemainās un, cerams, nemainīsies nekad – mīlestība uz deļu, dziesmu un cieņa pret mūsu senču tradīcijām. Latvietis, uzvelkot tautastērpu, sajūtas īpaši. Kad viņš to nēsā, viņš it kā satuvinās ar seno latvieti, Tas, manuprāt, ir ļoti skaisti. Tādēļ logo gribējās iekļaut tieši šo latvieti tērpā – to, kas godā un ciena sa-

vus senčus un turpina iesāktās tradīcijas. Blakus arī Eslingēnai tik svarīgs simbols – Dienvidu baznīca. Aplis latviešu etnogrāfijā tiek saistīts ar Sauli, pasauli, charmoniju, atkārtotanos un atgriešanās. Tāpēc arī logo zīme ir aplis. Tas papildināts ar tādām spēcīgām zīmēm kā Māras, Dieva, Laimas zīme un Ugunskrusts. Novēlam, lai šīs stiprās senču zīmes dod spēku katram Eslingenas svētku dalībniekam, kā arī visiem, kas iesaistīti to organizēšanā," saka logo autore.

Uz drīzu tikšanos!

VIKTORS HAUSMANIS

Lai nu par ko, bet par jaunu izrāžu trūkumu rīdzinieki gan nevar sūdzēties: tikko iesācies februāris – nevar zināt, vai tas būs ziemas, vai pavasara mēnesis, jo dienas ir neparasti mainīgas, – un abos lielajos teātros notiek plašu iestudējumu pirmizrādes: Nacionālais skatītājus aicina uz izrādi pēc Marka Hedona romāna motīviem – Saimona Stīvensa luga ar tādu jocīgu nosaukumu "Savādais atgadījums ar suni naktī". Ar ko šī izrāde pārsteigs, neņemot spriest. Vienkāršāk ir ar Daili: tur tūlīt nākamajā dienā pēc Nacionālā teātra apmeklēšanas jāiet uz Oskara Vailda lugas "Doriana Greja portrets" pirmizrādi. Bet kā paliek ar jaunām latviešu lugu izrādēm? Jā, šajā brīdī samulstu: drīz var piezvanīt Laimonis Siliņš un teikt, ka domubiedri atkal sanāks kopā Sirančā, un tur – kā parasti – paredzēta jaunu lugu lasīšana. Lai iesakot. Nelaieme tā, ka man nav ko atbildēt. Teātros latviešu lugas tiek rādītas, taču tās ir jau pasen iestudētas un noteikti jau redzētas. Atceros, ka pēc vienas no šādām izrādēm pie Nacionālā teātra tikos ar Vilni Baumanu. Ir jau diezgan labi, ka teātru režisori pārliūko arī savus grāmatplauktus un atrod tajos kādu noderīgu, vēl okupācijas laikā iestudētu lugu. No jauna uz skatuves atdzīvojušies G. Priedes luga "Smaržo sēnes" Valmieras teātri un "Saniknotā slika" Jaunajā Rīgas teātri. Ar jaunām lugu ir sarežģītāk. Vairāk par tām cenšas rūpēties

Nacionālais teātris, tur Mazajā zālē izrāda jauna dramatiķa Jāņa Baloža lugu "Veiksmes stāsts", kas liek sekot politiskās dzīves norisēm Latvijā, bet Lielajā zālē skatītāji tiek aicināti uz dzejnieces Annas Rancānes lugu "Bišumāte un vilkačis". Nekāda īsta vilkača, ne kādas bišu mātes tur nav, darbība raisās mūsdienu Latgalē, Valda Lūriņa iestudētā izrāde ir gluži laba. Viņš kādu laiku aizrāvies ar Latgali, vienu pēc otras iestudēja Danskovītes it kā lugas "Latgola.lv" un "Latgola.lv – 2", ko ar prieku uzņēma skatītāji, taču ar "Bišumāti" ir sarežģītāk – Anna Rancāne ir laba dzejniece, bet pieredzes un māksas lugu rakstīšanā viņai pietrūkst.

Ar šo problēmu nācās saskarties, skatoties Ērika Ešenvalda operu "Iemūrētie" Nacionālajā operā. Komponists radījis izcilu operu, viņa mūzika saista, aizrauj, liek dzīvot līdzī, teicams ir režisores L. Grozas-Ķiberes iestudējums, ļoti labi dziedātāji, taču stingrāks un mērķtiecīgs varētu būt pats dramaturģiskais risinājums, un te – gluži kā "Bišumāte" jāsastopas ar problēmu, kurai ir viens vārds: dramaturģija. Senos laikos teātros darbojās cilvēki ar dramatiķa praksi, tāds bija Mārtiņš Zīverts, Valdis Grēviņš, Elina Zālīte, un viņi varēja palīdzēt izrādes dramaturģiskā materiāla pilnveidē.

Ē. Ešenvalda operas "Iemūrētie" izrādē pozitīvi pārsteidza vēl kas cits – Nacionālās operas plašā zālē bija gluži pilna, nekur nerē-

Ausma Kantāne kopā ar Kasparu Zemīti (pa kreisi) un Vili Daudziņu lasa Imanta Ziedoņa dienasgrāmatas izrādē "Citādas debesis, tā pati dvēsele"

gojās tukša vietiņa, klausītāji uzmanīgi, atvērtām sirdīm sekoja operas izrādei, un varēja skaidri apjaust, ka latviešus joprojām uzrunā nopietnas, filozofiskas, mūsu garīgajā, latviskajā vidē saskatītas problēmas.

Līdzīga sajūta mani pārņēma, skatoties klausoties gluži cita rakstura izrādē, varbūt to varētu arī saukt par lasījumu. Rīgā, Krišjāņa Barona ielā, kādreiz bija kinoteātris "Daile", to likvidēja, zāli pārbūvēja un pārveidoja – tas kļuva par mūzikas namu "Daile", un tur tagad jau vairākas reizes notikusi izrāde ar nosaukumu "Citādas debesis, tā pati dvēsele", to veido Ausma Kantāne, Vilis

Negaidītais un sagaidītais

dzejnieka domu un pārdzīvojamu pasaule, Imants Ziedonis nekad nav gribējis izcelt sevi pāri citiem, dvēsele taču visiem tāda pati. Dienasgrāmatā dzejnieks atzīmējis, kā pie viņa ieradušies draugi un paziņas, reizi reizes viņu vajājušas dažādas slimības un sērgas, vairākas rindas rakstītas slimnīcas palātā vai arī rehabilitācijas centrā, taču Ziedonis nav sūdzējies vai žēlojies, viņš prata pacelties pāri ikdienas prozai, dienasgrāmatas ierakstos atklājas viņa domu pasaule, garīgais lidojums, redzējuma vēriens. Ausmu Kantāni pazīstu kā teicamu Imanta Ziedoņa vai Raiņa dzejas interpreti, bet šoreiz aktrise apzināti pilnīgi un noteikti necentās izcelt sevi, bet radīja sajūtu, ka dienasgrāmatu lasa viņas dzīvesbiedrs, nu jau vairākus gadus aizsaulē aizgājušais Imants Ziedonis.

Izrāde nebija ne izklaide, ne koncerts, bet Mūzikas nama zālē bija sanākusi pilna jo pilna. Šis sarīkojums man deva divkāršu gandarījumu: vispirms – par Ausmas Kantānes prasmi atklāt Ziedoņa pasauli, un prieku raisīja arī pārpildītā zāle. Tā bija liecība par mūsu skatītājiem – noteikti nav tā, ka viņi ilgotos tikai pēc izklaides, pēc kaut kā neparasta. Mūsdienu kritiķi pat izvīrājuši pamatprasību: katrai izrādei vajagot būt neparastai. Ausmas Kantānes veidotajā izrādē nebija nekā neparasta, bet tajā atklājās jūtu dziļums un domu vēriens. Tas veldzēja sirdi.

Daudziņš un ģitāras virtuozs Kasparis Zemītis. Izrāde vēltita iecienītajam dzejniekam Imantam Ziedonim. Īstenībā – nekādas izrādīšanās nebija: viņi visi trīs uznāca uz skatuves, apsēdās pie mikrofoniem, viegli ieskanējās ģitāra, Ausmas Kantānes rokās bija neliela grāmatīņa, viņa pieteica vakara gaitu: būšot Ziedoņa dienasgrāmatu lasījums, ko viņš 2003. gadā bija kārtojies un veidojis, taču līdz publiskam lasījumam toreiz netika, jo visu izjauca slimība. Ausma sāka lasīt dienasgrāmatu fragmentus, pa brīžam noskaņu bagātināja ģitāras skaņas, bet Vilis Daudziņš ievija pa kādam Ziedoņa dzejoļu pantam. Vakara gaitā atklājās